

vende i Statens Tjeneste, vil, hvorledes den end bliver indrettet, være dræbende for sand Videnskabelighed og for Studier i den Retning, hvortil det ærede Medlem for Kjøbenhavns Høi Skole (Vilse) har henviist, Studier, som foretages af Mænd, der ville vinde almindelige Kundskaber for tidlig at træde ind i en Livs-virksomhed. At holde Folk bundne ved Studierne til det 22de Aar, er allerede for længe, sjøndt det ogsaa er for tidligt at slippe dem derfra ved det 10de Aar. Vil man alvorlig rette paa de Mangler, som nu efterhaanden komme frem fra alle Kanter igjennem dette Krav paa Examen udenfor Universitetet, saa er der to Midler dertil, og saa længe man ikke bruger dem, naaer man heller ikke sit Maal. Det ene er, at afflasse de lærde Statskoler, og det andet at affkaste Universitetets hele Examens-væsen, hvorved der laaves Kandidater. Jeg kan ikke lade være at betjene mig af en Bignelse, der forekommer mig at fremstille den hele Tilstand paa den rette Maade; det forekommer mig, at en Dreng, der sendes i Latinskole i sit 11te eller 12te Aar, er som en Kending, der spændes paa en Bæb, og igjennem et Liv af 10 à 14 Aar bliver man nu ved at slaas Iblat paa, indtil endelig Stykket bliver saa vidt færdig, at man kan sætte det paa Hammelen; man slaaer da det Stempel paa det, at nu er det brugbart for hele Levetiden. Der er ikke nogen virkelig Selvvirksomhed hos den vedkommende Personlighed i hele den Tid, han har afgivet Kendingen; de Andre have slaaet og slaaet Iblat paa, og naar de frygtede for, at de skulde faae for meget Lærred færdigt, saa sloge de Iblatten fastere og fastere. Man kom til at frygte for Mængden af Kandidater, og saa indbrettede man Soldet med saa smaa Huller som muligt, for at der ikke skulde komme for Mange igjennem af dem, for hvem man havde paataget sig en Forsørgelsespligt, og som man ikke vidste, hvorledes man skulde forsyge. Saalænge man ikke retter dette Forhold, naaer man ikke det Maal at bringe Videnskabeligheden til fra Universitetet at fordele sig omkring i Landet til Brug og Bedste for Almueenheden, men man bliver ved at have den til Nytte for en indskrænket Kreds, til Nytte i en dobbelt Betydning, mindst, forsaavidt det gjælder det Videnskabelige, og meest,

forsaavidt det gjælder Levebrød. Naar jeg altsaa har stillet dette Endringsforslag, saa er det ikke, fordi jeg har nogen Overbeviisning om, at det vil føre til noget væsentligt Godt, men fordi det forekommer mig nødvendigt at prøve paa, ad praktisk Veie at vise, at denne Forbedring, trods de Drømme, man forbinder dermed, ikke vil føre til det egentlige Formaal, at gjøre Universitetet til Universitet og at lade Opdragelsen igjennem den barnlige Alder foregaae med en større Frihed uden dette stadige Hensyn til den Række af Examina, som de unge Mennesker skulle gennemgaae, men hvoraf ingen egentlig er nødvendig for den, der ikke skal anbringes i en speciel Veie. Det er f. Ex. til ingen Nytte for at kunne træde ind i de fleste af vore Bestyrelsesgrene, at en saa overveiende Deel af de Studerende anvende 4 à 5 Aar paa at studere Jura paa den Maade, som den kun behøves og kun i Gjerningen kan bruges af dem, der ville optræde med Loven i Hovedet og anvende dens Sætninger til Domme. Vort juridiske Studium er rettet paa at skaffe Dommere, men det avler Kandidater i langt større Mængde, end der behøves til Dommere. Med det theologiske Studium er det samme Tilfældet; det skaber Præster, som ikke ville gaae til Grønland, det vil sige, det skaber Mænd, som ville søge Religionen udbredt der, hvor det er dem behageligt, men som ikke have Sind til at lægge Kræfter til at udbrede den der, hvor der møder Ubehageligheder og Besværigheder; det er den hele store Grundfeil. Det theologiske Studium ved Universitetet er efter min Overtydning ikke noget forstandigt Grundlag for den Underviisning, som Præsterne skulle have; det kan være et ypperligt Mittel til at udbrede Dygtighed til at undersøge den forudgaaende Tid og til at granske Videnskaben tilbørligt, forsaavidt den er tilstede paa det theologiske Gebeet, men det er et meget forøfkrævet Mittel til at finde de Mænd, der kunne samleve med Folket, vinde Folkets Tro og føre det paa den rette Veie. Denne Mangel afhjælpes ikke ved en Examenskommission eller Examenskommissioner, men hvad vi derved naae, er en ny, kostbar Indretning, som lærer os, at det, vi troede at vinde derigjennem, opnaae vi ikke ad den Veie. Ved at gjøre dette